

Vyhodnocovacia správa z XXXII. ročníka súťaže POZNAJ SLOVENSKÚ REČ pre žiakov základných a stredných škôl s vyučovacím jazykom maďarským

Vyučovanie slovenského jazyka v školách s vyučovacím jazykom maďarským má ústredné postavenie. Napomáha celkovému osobnostnému rozvoju žiaka, získavaniu návykov slušného správania špeciálne v rečovej oblasti, kladne pôsobí na žiakov vývin rečovo-analogických schopností, rozvoj jazykového cítenia, tvorivosti a kladných postojov k slovenskému jazyku. Prehlbenie záujmu o slovenský jazyk podporuje aj jazyková súťaž POZNAJ SLOVENSKÚ REČ, vyhlásená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej MŠVVaŠ SR) v súlade so Smernicou MŠ SR č. 27/2011-R o organizovaní, riadení a finančnom zabezpečení súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení v Slovenskej republike.

Súťaž Poznaj slovenskú reč je **jazyková súťaž kategórie A celoštátneho charakteru** pre školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín, má **postupový charakter** a končí sa **celoslovenským kolom**. Je jednou z foriem **dobrovoľnej záujmovej činnosti** žiakov, ktorá sa využíva ako dôležitý výchovno-vzdelávací prostriedok v procese skvalitňovania jazykovej pripravenosti žiakov škôl s vyučovacím jazykom maďarským. Realizuje sa každý školský rok. Je určená žiakom škôl s vyučovacím jazykom maďarským, resp. tried s vyučovacím jazykom maďarským v Slovenskej republike (základné školy, stredné školy: gymnáziá, stredné odborné školy). Člení sa na **štyri kategórie** (I. kategória – žiaci 4. ročníka základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej ZŠ s VJM); II. kategória – žiaci 8. ročníka ZŠ s VJM a 4. ročníka gymnázia s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej OGY s VJM) v osemročnom vzdelávacom programe; III. kategória – žiaci 7. ročníka OGY a 3. ročníka gymnázií vo štvorročnom vzdelávacom programe (ďalej G) a stredných odborných škôl (ďalej SOŠ s VJM) vo štvorročnom vzdelávacom programe; IV. kategória – žiaci 2. ročníka v trojročnom vzdelávacom programe SOŠ s VJM) a súťažné kolá (triedne, školské, obvodné, krajské a celoslovenské kolo). **Účasť** v súťaži je dobrovoľná a individuálna. **Obsahová náplň** súťaže vyplýva z jej cieľov, ako aj z cieľov obsiahnutých v platných pedagogických dokumentoch.

Poslaním súťaže je prispieť k vyhľadávaniu talentovaných a nadaných žiakov, podporiť rozvoj ich talentu a napomáhať pri prezentácii ich schopností, rozvíjať ich tvorivé odborné-teoretické vedomosti a schopnosti, vyvolať ich systematický záujem o slovenský jazyk, vytvárať trvalý kladný vzťah k učebnému predmetu slovenský jazyk, viesť ich k samostatnej tvorivej činnosti, upevňovať ich záujem o seba vzdelávanie. Súťaž umožňuje pedagógom spätne využívať získané poznatky na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Poslaním súťaže je v neposlednom rade aj podporiť umelecké používanie jazyka v rámci estetických činností.

Cieľom súťaže je rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov, najmä sociálne, komunikatívne, osobné, sociálne a občianske kompetencie a kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry, vhodnou motiváciou vytvoriť a pestovať ich pozitívne postoje k slovenskému jazyku ako druhému jazyku. Súťaž má prehĺbiť záujem žiakov o slovenský jazyk, hlavne o jeho aktívne používanie, čo je jednou z podmienok úspešného uplatnenia sa v ďalšom štúdiu a neskôr v zamestnaní, pestovať a posilniť kladný vzťah k slovenskej kultúre, k histórii slovenského národa, k učeniu sa štátneho jazyka, pestovať a posilniť toleranciu k slovenskému národu, upozorniť žiakov na odlišnosti a rovnosti, rozvíjať ich kultivovaný prejav ako prostriedok presadenia samého seba a nadobudnúť sebavedomie pri vystupovaní na verejnosti, rozvíjať ich komunikatívne schopnosti a návyky, aby žiaci získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách.

Súťaž v I. kategórii pozostáva z prednesu jednej riekanky/vyčítanky a jednej básničky vyžrebovanej zo zoznamu 8 riekaniek/vyčítaniek a 16 básničiek, z reprodukcie vypočutého textu, z čítania krátkeho textu po príprave a zo súvislého rozprávania na danú tému pomocou osnovy vo forme otázok. V **II. kategórii** pozostáva z reprodukcie vypočutého textu, z čítania krátkeho textu po príprave, zo samostatnej tvorby stručného súvislého textu z daných slov a jeho ústneho prednesu a zo súvislého rozprávania na danú tému bez použitia osnovy. V **III. kategórii** pozostáva z reprodukcie vypočutého populárno-náučného textu, zo samostatnej tvorby textu úvahového charakteru a jeho ústneho prednesu a zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov a jeho ústneho prednesu. Vo **IV. kategórii** pozostáva z interpretácie vypočutého textu, zo samostatnej tvorby textu opisného charakteru a jeho ústneho prednesu a zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov a jeho ústneho prednesu.

Celkový výkon súťažiacich sa vo všetkých kategóriách hodnotí bodovou hodnotou, na základe ktorej sa súťažiaci zaraďujú do jedného zo zlatého, strieborného alebo bronzového pásma.

Dokumenty súťaže a formuláre k správe a vyhodnoteniu postupových kôl sa nachádzajú na stránke Štátneho pedagogického ústavu (<http://www.statpedu.sk/sk/Vyskum-overovania-sutaze-a-vzdelavacie-aktivity/Sutaze-1/Poznaj-slovensku-rec.alej>).

XXXII. ročník súťaže sa uskutočnil v zmysle Smernice MŠ SR č. 27/2011-R o organizovaní, riadení a finančnom zabezpečení súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení v Slovenskej republike s niektorými zmenami v jednotlivých kategóriách a organizačného poriadku registrovaného na Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod číslom 2011-14588/35068:2-915, platného od 22. 09. 2011.

Gesciou súťaže bol poverený Štátny pedagogický ústav a na trojročné funkčné obdobie do januára 2014 bola ministrom vymenovaná **celoštátna komisia súťaže**. Od júna 2012 bol vymenovaný do celoštátnej komisie za Nitriansky kraj PaedDr. Ladislav Bopkó z Gymnázia P. Pázmaňa s vyučovacím jazykom maďarským v Nových Zámkoch. Ostatní členovia sú: predseda: PaedDr. Anita Halászová (Štátny pedagogický ústav, Bratislava), tajomník: PaedDr. Rozália Bezáková (Krajský školský úrad, Nitra), členovia: Mgr. Erika Takács (ZŠ Alberta Szencziho Molnára s VJM, Senec), Mgr. Silvia Patassyová (ZŠ Zoltána Kodálya s VJM, Dunajská Streda), Mgr. Viola Molinková (G Hansa Selyeho s VJM, Komárno), PhDr. Edit Együd (G Ivana Kraska, Rimavská Sobota), Mgr. Jana Košútová (SPŠ, Košice).

V školskom roku 2011/2012 sa postupové kolá súťaže uskutočnili v zmysle organizačného poriadku Čl. 8 odsek 1 a) – j). Podľa údajov krajských školských úradov sa **triedne a školské kolá** realizovali do 15. februára 2012 v zmysle organizačného poriadku súťaže. Triedne a školské kolo organizovalo 273 základných a stredných škôl a do súťaže sa zapojilo 620 žiakov 4. a 8. ročníka ZŠ, 4. a 7. ročníka gymnázií s osemročným štúdiom, 3. ročníka gymnázií so štvorročným štúdiom a SOŠ a 1., 2. a 3. ročníka učebných odborov SOŠ. V tabuľke č. 1 uvádzame základné údaje podľa krajov a obvodov.

Tab. č. 1

kraj	obvod		Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský	Bratislava I., II., Senec	I. kategória	5	19
Trnavský	Galanta		19	35
	Dunajská Streda		20	20
Nitriansky	Komárno		15	15
	Nové Zámky		15	30
	Šaľa, Levice, Nitra		9	19
Banskobystrický	Veľký Krtíš, Lučenec		6	11
	Rimavská Sobota, Revúca		1	1

Košícký	Košice I., Rožňava, Košice-okolie		6	6
	Trebišov, Michalovce		5	5
Spolu: 101 škôl , 161 žiakov				
kraj	obvod		Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský	Bratislava I., II., Senec	II. kategória	4	19
Trnavský	Galanta		12	36
	Dunajská Streda		14	35
Nitriansky	Komárno		14	16
	Nové Zámky		14	24
	Šaľa, Levice, Nitra		14	21
Banskobystrický	Veľký Krtíš, Lučenec		4	10
	Rimavská Sobota, Revúca		6	10
Košícký	Košice I., Rožňava, Košice-okolie		8	10
	Trebišov, Michalovce		8	8
Spolu: 98 škôl, 189 žiakov				
kraj	obvod		Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský	Bratislava I., II., Senec	III. kategória	2	21
Trnavský	Galanta		9	14
	Dunajská Streda		16	30
Nitriansky	Komárno		10	39
	Nové Zámky		11	35
	Šaľa, Levice, Nitra		10	32
Banskobystrický	Veľký Krtíš, Lučenec		1	11
	Rimavská Sobota, Revúca		4	39
Košícký	Košice I., Rožňava, Košice-okolie		2	12
	Trebišov, Michalovce		0	0
Spolu: 65 škôl, 233 žiakov				
kraj	obvod		Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský	Bratislava I., II., Senec	IV. kategória	0	0
Trnavský	Galanta		0	0
	Dunajská Streda		2	7
Nitriansky	Komárno		2	6
	Nové Zámky		1	3
	Šaľa, Levice, Nitra		3	8
Banskobystrický	Veľký Krtíš, Lučenec		0	0
	Rimavská Sobota, Revúca		1	13
Košícký	Košice I., Rožňava, Košice-okolie		0	0
	Trebišov, Michalovce		0	0
Spolu: 9 škôl, 37 žiakov				

Obvodné kolá sa organizovali pre I. a II. kategóriu a uskutočnili sa od 10. do 23. marca 2012. Do obvodných kôl v I. kategórii postúpilo 69 súťažiach z 11 základných škôl s ročníkmi 1. – 4. a 54 plnoorganizovaných základných škôl. Treba poznamenať, že z roka na rok je stále menej škôl s ročníkmi 1. – 4., ktoré sa do súťaže zapájajú. V II. kategórii súťažilo 85 žiakov zo 69 základných škôl a 8 gymnázií s osemročným štúdiom. Oproti minulému roku sa počet gymnázií s osemročným štúdiom mierne zvýšil. Podľa hlásení KŠÚ obvodné kolá sa realizovali v súlade s organizačným poriadkom súťaže Čl. 8 odsek 2 a) – s) a výkony žiakov sa hodnotili podľa obsahových náplní jednotlivých kategórií.

V tabuľke č. 2 a v prílohe č. 1 – s. 1. – 2. uvádzame základné údaje o obvodných kolách.

Tab. č. 2

kraj	obvod	I. kategória	Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský	Bratislava I., II., Senec		5	5
Trnavský	Galanta		7	7
	Dunajská Streda		4	4
Nitriansky	Komárno		9	11
	Nové Zámky		9	10
	Šaľa, Levice, Nitra		11	11
Banskobystrický	Veľký Krtíš, Lučenec		1	1
	Rimavská Sobota, Revúca		3	4
Košícký	Košice I., Rožňava, Košice-okolie		8	6
	Trebišov, Michalovce	5	5	
spolu		65	69	
kraj	obvod	II. kategória	Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský	Bratislava I., II., Senec		4	4
Trnavský	Galanta		8	9
	Dunajská Streda		9	9
Nitriansky	Komárno		10	12
	Nové Zámky		9	9
	Šaľa, Levice, Nitra		12	12
Banskobystrický	Veľký Krtíš, Lučenec		6	8
	Rimavská Sobota, Revúca		5	8
Košícký	Košice I., Rožňava, Košice-okolie		8	10
	Trebišov, Michalovce	8	8	
spolu		77	85	

V školskom roku 2011/2012 sa **krajské kolá** pre všetky kategórie realizovali do 24. apríla 2012. Do krajských kôl postúpilo v I. kategórii 30 súťažiach z 29 základných škôl. V II. kategórii súťažilo 28 žiakov z 23 základných škôl a 4 gymnázií s osemročným štúdiom. V III. kategórii súťažilo oproti minulému roku menej žiakov; 35 žiakov zo 6 gymnázií s osemročným štúdiom, 8 gymnázií so štvorročným štúdiom a 13 stredných odborných škôl. V posledných rokoch najmenší záujem zúčastniť sa súťaže je zo strany žiakov učebných odborov stredných odborných škôl. Vo IV. kategórii súťažili traja žiaci z 3 stredných odborných škôl. Podľa údajov KŠÚ krajské kolá sa realizovali v súlade s organizačným poriadkom súťaže Čl. 8 odsek 3 a) – p) a výkony žiakov sa hodnotili podľa obsahových náplní jednotlivých kategórií.

V tabuľke č. 3 a 4 a v prílohe č. 1 –3. až 6. s. uvádzame základné údaje o krajských kolách.

Tab. č. 3

kraj	I. kategória	Počet škôl	Počet žiakov	II. kategória	Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský		5	5		4	4
Trnavský		6	6		6	6
Nitriansky		8	9		8	9
Banskobystrický		6	6		5	5
Košícký		4	4		4	4
spolu		29	30	27	28	

Tab. č. 4

kraj	III. kategória	Počet škôl	Počet žiakov	IV. kategória	Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský		2	6		0	0
Trnavský		8	8		0	0
Nitriansky		10	14		2	2
Banskobystrický		4	4		1	1
Košický		3	3		0	0
spolu	27	35	3	3		

Celoslovenské kolo súťaže vo všetkých kategóriách bolo vyhlásené MŠVVaŠ SR na 6. – 8. júna 2012, avšak z vážnych technických dôvodov presunutú na neskorší termín. Finále súťaže sa uskutočnilo v Nitre v Gymnáziu na Golianovej ulici v dňoch 13. až 15. júna 2012 pod záštitou Krajského školského úradu (ďalej KŠÚ) v Nitre a koordinátorky súťaže PaedDr. Rozálie Bezákovej, za účinnej finančnej a materiálno-technickej pomoci Mestského úradu a Nitrianskeho samosprávneho kraja v tomto školskom roku po štvrtý raz. Organizačným zabezpečením bolo poverené Gymnáziom na Golianovej ulici v Nitre.

Ubytovanie súťažiacich, pedagógov, porotcov a hostí bolo zabezpečené v Hoteli Olympia. Vďaka pani riaditeľke školy RNDr. Márii Rácovej a jej kolegov súťaž a sprievodné programy boli po stránke organizačnej, personálnej a materiálno-technickej na vynikajúcej úrovni. Celoslovenské kolo súťaže bolo nielen o odovzdávaní vedomostí, o vyjadrení schopností žiakov a študentov, ale i o poznávaní a poznaní. Vďaka organizátorom mala súťaž aj tento rok kvalitnú prípravu, hladký priebeh aj kvalitný sprievodný program, ktorý obohatil súťažiacich po stránke odbornej, umeleckej i duchovnej. Súťažiaci so svojimi pripravujúcimi pedagógmi mohli absolvovať prehliadku zákulisia Divadla Andreja Bagara v Nitre pod vedením jeho riaditeľa Jána Grešša a stretli sa s mladými hercami divadla, prezreli Diecézne múzeum a knižnicu a navštívili botanickú záhradu a vivárium Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Pozvanie na slávnostné otvorenie celoslovenského kola súťaže prijali: vedúca Odboru školstva, mládeže, športu a kultúry Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja (ďalej NSK) PhDr. Ľubica Libová, PhD. a primátor Mesta Nitra Doc. Ing. Jozef Dvonč, CSc.. Po excelentnom kultúrnom programe študentov gymnázia hostia pozdravili prítomných a povzbudili súťažiacich.

Napriek tomu, že do celoslovenského kola postúpilo 17 súťažiacich, v I. kategórii súťažilo len 11 žiakov zo 14 základných škôl. V II. kategórii bol najvyšší počet súťažiacich, až 16 žiakov z 12 základných škôl a 4 gymnázií s osemročným štúdiom. V III. kategórii súťažilo 13 žiakov z 3 gymnázií s osemročným štúdiom, 7 gymnázií so štvorročným štúdiom a 4 stredných odborných škôl. Vo IV. kategórii súťažili 3 žiaci učebných odborov troch stredných odborných škôl.

V tabuľke č. 5 a 6 a v prílohe č. 1 – s. 7. - 8. uvádzame základné údaje o celoslovenskom kole.

Tab. č. 5

kraj	I. kategória	Počet škôl	Počet žiakov	II. kategória	Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský		1	1		3	3
Trnavský		3	3		3	3
Nitriansky		1	1		3	3
Banskobystrický		3	3		3	3
Košický		3	3		4	4
spolu	11	11	16	16		

Tab. č. 6

kraj	III. kategória	Počet škôl	Počet žiakov	IV. kategória	Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský		3	3		0	0
Trnavský		3	3		0	0
Nitriansky		3	3		2	2
Banskobystrický		2	2		1	1
Košický		2	3		0	0
spolu		13	14		3	3

Úroveň súťaže v jednotlivých kategóriách celoslovenského kola súťaže zhodnotili predsedníčky nasledovne:

I. kategória

Členovia poroty I. kategórie:

Predsedníčka: **PaedDr. Anita Halászová** (Štátny pedagogický ústav v Bratislave)

Členovia: **PaedDr. Piroška Szalayová** (Základná škola s VJM, Mierovo) a **Mgr. Anita Horváth** (Základná škola s VJM, Tomášikovo)

I. kategórie sa zúčastnilo z piatich krajov Slovenskej republiky **11 žiakov** (8 dievčat, 3 chlapci) – 1. – 3. miesto z krajského kola súťaže. Súťaž bola rozdelená do štyroch častí: a) prednes riekanky, vyčítanky, básne vyžrebovanej zo zoznamu, b) reprodukcia vypočítaného textu (Jana Belašičová: Polievka), c) čítanie krátkeho textu po príprave (Jana Belašičová: Polievka) a d) súvislé rozprávanie na jednu z daných 5 tém (Deň detí v našej škole, Môj obľúbený šport, Chystáme sa na prázdniny, Na prechádzke v našom meste/v našej dedine, Čarovný prútik).

Vít'azkou 1. kategórie sa stala s 84 bodmi **Emma Fiľová** zo ZŠ a MŠ J. Kármána s VJM v Lučenci, ktorú do súťaže pripravovala Mgr. Gabriela Erdélyi. Na druhom mieste so 77 bodmi sa umiestnila Réka Korintušová z Reformovanej cirkevnej základnej školy s VJM, ktorú pripravoval PaedDr. Zoltán Drenkó. Iveta Nagyová zo Základnej školy s VJM vo Vrakúni, ktorú pripravovala do súťaže Mgr. Mária Polácseková, so 76,67 bodmi obsadila v súťaži tretie miesto. Výsledky všetkých súťažiacich I. kategórie uvádzame v prílohe Celoslovenské kolo súťaže „Poznaj slovenskú reč“ – Výsledková listina – I. kategória.

Členovia poroty konštatovali, že úroveň súťaže 1. kategórie bola veľmi dobrá a porovnateľná s výkonmi za posledné roky. Výkony súťažiacich boli veľmi vyrovnané. Žiaci boli veľmi dobre pripravení aj po jazykovej stránke, boli kreatívni a dokázali pohotovo reagovať aj na otázky poroty. Najlepšie výkony podávali v častiach reprodukcia textu, prednes básničiek a riekaniek a čítanie. V časti reprodukcia textu dokázali, že sú schopní bez väčších problémov reprodukovať vlastnými slovami aj neznámy kratší príbeh. Súťažiaci mali bohatú slovnú zásobu, počas celej súťaže dbali na správnu výslovnosť, artikuláciu, intonáciu, tempo, dynamiku, rytmus. Ani čítanie krátkeho textu po príprave im nerobilo problémy. Najslabšie výkony podali súťažiaci v časti tvorby ústneho prejavu na vybranú tému. Výkony žiakov hlavne v témach Deň detí v našej škole a Môj obľúbený šport trochu sklamali porotu. Najviac súťažiacich sa rozhodlo pre tému Chystáme sa na prázdniny. Ani jeden súťažiaci si nevybral tému Na prechádzke v našom meste/v našej dedine.

Všetci žiaci boli zaradení do jednotlivých pásem. Do strieborného pásma sa dostali 7 súťažiaci; 4 postúpili až do zlatého pásma. V priemere dosiahli 74,88 bodov z maximálneho počtu bodov 86, čo je o 6,88 bodov lepší priemer oproti vlnajšiemu.

II. kategória

Členovia poroty II. kategórie:

Predsedníčka: **Mgr. Andrea Döményová** (Základná škola s materskou školou s VJM, Mostová)

Členovia: **PaedDr. Judita Juhászová** (Základná škola Jána Amosa Komenského, Tvrdošovce) a **PhDr. Edit Együd** (Gymnázium Ivana Kraska, Rimavská Sobota)

Do celoslovenského kola z krajských kôl postúpilo 16 žiakov (13 dievčat a 3 chlapci), ktorí sa umiestnili na 1. až 3. mieste. Úlohy súťaže pre II. kategóriu boli nasledovné: a) reprodukcia vypočutého textu (Jozef Melicher: Z čoho pochádza čižmárska sláva), b) čítanie krátkeho textu po príprave (Jozef Melicher: Z čoho pochádza čižmárska sláva), c) samostatná tvorba stručného súvislého textu z daných slov (snívať, počítač, móda, farebný, -á, -é, starý, -á, -é, objaviť, otvoriť/otvárať) a d) súvislé rozprávanie na jednu z daných 5 tém (Môj obľúbený šport, Sviatky v našej rodine, Navštívil/a ma kamarát/kamarátka, Vyhrali sme v súťaži).

Vít'azkou II. kategórie sa stala **Petra Pšenáková** zo Základnej školy a gymnázia s VJM S. Máraiho v Košiciach s 94,67 bodmi, ktorú pripravovala Mgr. Katarína Dobošová. Na druhom mieste sa umiestnila Vivien Balla zo Základnej školy s VJM Gy. Juhásza v Leviciach s 94 bodmi žiačka Mgr. Alžbety Mikóovej. Tretie miesto s 90,33 bodmi získal Róbert Šáhó z Gymnázia I. Madácha s VJM v Šamoríne, ktorého pripravovala PaedDr. Tímea Kása. Výsledky všetkých súťažiacich II. kategórie uvádzame v prílohe Celoslovenské kolo súťaže „Poznaj slovenskú reč“ – Výsledková listina – II. kategória.

Porota skonštatovala, že úroveň tohtoročnej súťaže bola vynikajúca a vyrovnaná, v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi bola lepšia. Všetci súťažiaci boli veľmi dobre pripravení. Žiaci boli tvoriví a kreatívni, mali veľmi bohatú slovnú zásobu a dokázali zaujať prítomných. Pri reprodukcii vypočutého textu všetci preukázali, že porozumeli textu a výborne prerozprávali príbeh. Aj čítanie zvládli veľmi dobre, niektorí získali menej bodov za tempo a dynamiku. Za najnáročnejšie možno považovať tvorbu súvislého textu z daných slov. Avšak súťažiaci aj túto časť zvládli vynikajúco, takmer všetci dokázali hovoriť 5 minút. Len niektorí nepoužili všetky slová. V časti D si porota vypočula výborne pripravené príbehy, žiaci boli veľmi kreatívni, dokázali, že skutočne dobre ovládajú slovenský jazyk, majú bohatú slovnú zásobu a dokážu rozprávať takmer bez chyby po slovensky. Piaty žiaci si vybrali tému Sviatky v našej rodine, 4 žiaci si zvolili tému Môj obľúbený šport, 3 žiaci sa rozhodli pre tému Vyhrali sme v súťaži a 4 si vybrali tému Navštívil/a ma kamarát/kamarátka. Nikto zo súťažiacich si nevybral tému Prihlásil/a som sa do televíznej súťaže.

Okrem jedného boli všetci žiaci zaradení do niektorého pásma: 4 žiaci sa dostali do zlatého, 6 do strieborného, 5 do bronzového pásma. V priemere dosiahli 82,25 bodov z maximálneho počtu bodov 100, čo je skoro o 6 bodov lepší priemer ako pred rokom.

III. kategória

Členovia poroty III. kategórie:

Predseda: **PaedDr. Renáta Somorová** (Štátny pedagogický ústav, Bratislava)

Členovia: **Mgr. Jana Košútová** (SPŠ strojnícka, Košice) a **Mgr. Ildikó Paučová** (SOŠ RV s VJM, Dunajská Streda)

Do súťaže postúpilo 15 študentov, z nich sa štrnásti prezentovali. Súťaž v III. kategórii pozostáva: a/ z interpretácie vypočutého populárno-náučného textu (Olympijské hry), b/ zo samostatnej tvorby textu úvahového charakteru (Zdravý životný štýl, Priateľstvo, Škola základ života, Využitie voľného času, Úvaha o knihe) a jeho ústneho prednesu, c/ zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov (dôvera, posledný, túto, štyridsať, hovoriť, pokojne, alebo, ponad, azda, aha) a jeho ústneho prednesu.

Na prvom mieste sa umiestnila **Valéria Jurkovská**, žiačka Mgr. Eriky Dókovej z Gymnázia J. A. Komenského s VJM zo Želiezoviec so 77,33 bodmi. Na druhom a treťom mieste sa umiestnili chlapci: Robert Csajka zo Základnej školy a Gymnázia S. Máraiho s VJM v Košiciach so 77 bodmi (žiak Mgr. Judit Balogh) a Tomáš Minárik, žiak Mgr. Marty Mészárosovej zo Súkromného gymnázia s VJM v Dunajskej Strede so 76,66 bodmi. Výsledky

všetkých súťažiacich III. kategórie uvádzame v prílohe Celoslovenské kolo súťaže „Poznaj slovenskú reč“ – Výsledková listina – III. kategória.

Celoslovenská súťaž Poznaj slovenskú reč 2012 v III. kategórii mala odborný, umelecký i duchovný rozmer. Súťažiaci boli kvalitne pripravení nielen po stránke odbornej, ale i spoločenskej. Správali sa kultivovane a k súťažným úlohám pristupovali zodpovedne. Súťažiaci prvú súťažnú úlohu interpretovať populárno-náučný text Olympijské hry výborne zvládli, dokázali vystihnúť hlavné údaje, hlavnú myšlienku textu, vyjadrovali sa presne, jazykovo správne, plynulo, správne tvorili vetné konštrukcie a preukázali svoju bohatú slovnú zásobu v slovenskom jazyku. V druhej súťažnej úlohe preukázali kreativitu, tvorivé myslenie a skvelú orientáciu v tvorbe textu. Porota sledovala kompozíciu textu, jazykovú správnosť, výber použitých jazykových výrazov a prostriedkov a schopnosť súťažiacich samostatne tvoriť vetné konštrukcie a komunikovať. Súťažiaci aj v tejto disciplíne boli pohotiví, vedeli sa pekne plynulo a vecne vyjadrovať, pohotovo zvládli i tie náročnejšie témy, ktoré sa týkali ich osobného života, literárno-umeleckej oblasti alebo problematiky spoločenského života. Tretia časť súťaže bola zameraná na samostatnú tvorbu textu, na tvorbu príbehu. V tejto disciplíne prejavili svoju obrazotvornosť, pohotovosť a tvorivosť.

V III. kategórii každý dosiahol aspoň strieborné pásmo. Osem súťažiacich sa umiestnilo v zlatom pásme, čo je oproti vlaňajšku značné zlepšenie. Súťažiaci tejto kategórie dosiahli v priemere 69,76 bodov z maximálneho počtu bodov 80, čo je zlepšenie o 17,74 bodov oproti minuloročnému priemeru. Porota skonštatovala, že súťaž bola na výbornej úrovni.

IV. kategória

Členovia poroty IV. kategórie:

Predsedníčka: **Mgr. Marta Mészárosová** (Súkromné gymnázium s VJM, Dunajská Streda)

Členovia: **Mgr. Ladislav Židík** (ZŠ s VJM, Dvory nad Žitavou) a **Mgr. Erik Sokol** (SPŠ s VJM Komárno)

Do celoslovenského kola postúpili traja žiaci (1 dievča) zo Slovenskej republiky. V prvej časti súťažiaci interpretovali vypočutý text s názvom Zaujímavosti z filmovej tvorby. Druhá časť pozostávala z tvorby ústneho prejavu na témy Moje študentské roky, Povolanie, ktoré som si vybral/-a ma baví, Moja práca je mojou zábavou, Hovorí sa: „Ťažko na cvičisku, ľahko na bojisku“ a Moja odborná príprava. Tretia časť obsahovala samostatnú tvorbu textu použitím piatich slov rozličného slovného druhu.

Na 1. mieste s 57,33 bodmi sa umiestnila **Štefánia Kováčová** zo Spojenej školy v Rimavskej Sobote, ktorú pripravoval Mgr. Zdenek Huszty. Na 2. mieste s 54 bodmi sa umiestnil Jozef Hováth zo SOŠ v Hurbanove, ktorého pripravovala Mgr. Silvia Košlabová. Na 3. mieste s 52,60 bodmi sa umiestnil Csaba Hakala zo SOŠ v Kravanoch nad Dunajom, ktorého pripravovala Mgr. Gyöngyi Kollár. Výsledky všetkých súťažiacich IV. kategórie uvádzame v prílohe Celoslovenské kolo súťaže „Poznaj slovenskú reč“ – Výsledková listina – IV. kategória.

Úroveň súťaže IV. kategórie bola na priemernej úrovni. Súťažili iba traja študenti. Každý z nich vyhral jednu časť súťaže. Víťazka vyhrala prvú časť – reprodukciu populárno-náučného textu. Najplynulejšie zreprodukovala text a použila všetky základné informácie. Súťažiaci, ktorý sa umiestnil na 2. mieste, bol najlepší v druhej časti, v ktorej veľmi pohotovo a zaujímavo opísal štúdium a prax vo svojom odbore - opravár poľnohospodárskych strojov v rámci témy Povolanie, ktoré som si vybral, ma baví. Používal množstvo odborných výrazov, vetných modelov, mal plynulý prejav, z ktorého bolo cítiť radosť a spontánnosť. Aj ďalší súťažiaci sa pri druhej časti rozhovorili najviac. Študent, ktorý získal 3. miesto, bol najtvorivejší v 3. časti, keďže pri tvorbe textu pomocou vytypovaných slov a jeho prednesu zaujal porotu svojou fantáziou.

Všetci súťažiaci sa umiestnili v bronzovom pásme, ich výkony boli na približne rovnakej úrovni, čo vidieť aj na celkových výsledkoch. Najväčšie problémy mali

s reprodukciami textu. Vyskytli sa chyby v skloňovaní a vo výslovnosti. Neboli vyžrebované dve témy. Moje študentské roky, Moja odborná príprava.

Záver:

Na základe odporúčania Celoštátnej komisie súťaže Poznaj slovenskú reč a organizačného výboru bola vybraným **vydavateľstvám** ponúknutá **možnosť prezentovať** materiálno-didaktické prostriedky, literatúru pre deti a mládež a odborné publikácie k vyučovaniu slovenského jazyka a slovenskej literatúry, ktoré vydávajú. Ponuku využili a svoje učebnice, pracovné zošity, pracovné listy, metodické príručky, učebné pomôcky počas konania celoslovenského kola prezentovali:

- Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, s.r.o.,
- Stiefel Eurocart, s.r.o.,
- Pedagogické vydavateľstvo Didaktis, s.r.o.
- Vydavateľstvo Terra, s.r.o.

Súťaž by sa nemohla uskutočniť v takej kvalite, keby neprispeli **na podujatie svojimi darmi, finančnou a materiálnou pomocou** nasledovné inštitúcie a sponzori:

- Mesto Nitra,
- Nitriansky samosprávny kraj,
- Krajský školský úrad v Nitre,
- Hotel Olympia,
- Kníhkupectvo Panta Rhei,
- Divadlo Andreja Bagara,
- Slovenská poľnohospodárska univerzita.

Členovia porôt všetkých postupových kôl **vysoko hodnotili prácu pedagógov**, ktorí sa venujú príprave žiakov na súťaž Poznaj slovenskú reč, ich prístup k práci a k vyučovaniu slovenského jazyka. Pedagógovia, ktorí sa venovali celý rok systematickej príprave žiakov na súťaž a ich žiaci postúpili do celoslovenského kola, dostali **ďakovný list riaditeľa Štátneho ústavu a predsedníčky celoštátnej komisie súťaže**. Ďakovný list dostali **organizátori** za výbornú prípravu a realizáciu celoslovenského kola a **členovia odborných komisií**, ktorí sa podieľali na hodnotení žiackych výkonov.

Vďaka Kníhkupectvu Panta Rhei sme mohli **oceniť prácu tých pedagógov**, ktorí pripravovali do súťaže troch najlepších žiakov jednotlivých kategórií. Darčkové poukážky kníhkupectva dostali s pedagógmi aj tí súťažiaci, ktorí sa umiestnili na 1. až 3. mieste.

Za kvalitné **personálne, materiálne, organizačné a obsahové zabezpečenie** patrí vďaka Krajským školským úradom v Bratislave, Trnave, Nitre, Banskej Bystrici a Košiciach a centrám voľného času (v Dunajskej Strede, Junior v Banskej Bystrici, Magnet v Lučenci, Relax v Rimavskej Sobote, Cvrček v Moldave nad Bodvou, vo Veľkých Kapušanoch, Regionálnemu centru mládeže v Košiciach), všetkým organizátorom obvodných a krajských kôl: Spojenej škole s VJM v Senci, Základnej škole Zoltána Kodálya v Galante, Gymnázium Petra Pázmánya v Nových Zámkoch, Gymnázium Hansa Selyeho v Komárne, CVČ - Junior v Banskej Bystrici, CVČ - Magnet v Lučenci, CVČ - Relax v Rimavskej Sobote, CVČ - Cvrček v Moldave nad Bodvou, CVČ vo Veľkých Kapušanoch, CVČ - Regionálnemu centru mládeže v Košiciach a organizátorom celoslovenského kola, PaedDr. Rozálii Bezákovej z KŠÚ v Nitre a kolektívu Gymnázia na Golianovej v Nitre.

Celoštátna komisia súťaže konštatovala, že aj XXXII. ročník súťaže Poznaj slovenskú reč mal **kvalitnú úroveň** zásluhou súťažiacich, pedagógov a organizátorov tejto súťaže. Členovia všetkých odborných komisií vysoko hodnotili prácu pedagógov, ktorí sa venujú príprave žiakov na súťaž Poznaj slovenskú reč, ich prístup k práci a k vyučovaniu slovenského jazyka; konštatovali, že celoslovenská súťaž Poznaj slovenskú reč mala kvalitnú

úroveň aj zásluhou organizátorov tejto súťaže, ktorým patrí vďaka a ocenenie. Poďakovanie patrí aj všetkým súťažiacim za dôslednú prípravu na súťaž.

O poslaní a cieľoch súťaže a špeciálne o celoslovenskom kole **informoval verejnoprávny Rozhlas a televízia Slovenska** (Rádio Patria v Téma redaktora 6. 6. 2012 a STV2 v Maďarskom magazíne 27. 6. 2012).

Výsledkové listiny z celoslovenského kola súťaže sa zverejnia na domovskej stránke Štátneho pedagogického ústavu, resp. budú poslané Krajským školským úradom v Bratislave, Trnave, Nitre, Banskej Bystrici a Košiciach.

Ohlasy:

<http://www.rozhlas.sk/radio-patria/archiv?datum=6.6.2012>

<http://www.stv.sk/online/archiv/madarsky-magazin>

http://www.tmrq.sk/WEB/SK/poznaj_sl_rec2012.aspx

<http://www.comgim.sk/sk/category/verseny/>

<http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=8200>

<http://www.karmansuli.sk/sk%20karman/prvy.html>

Fotografie zo súťaže:

<https://skydrive.live.com/?cid=6CC5FDC2E9BB26BC&id=6CC5FDC2E9BB26BC!3076>

Odporúčania Celoštátnej komisie súťaže Poznaj slovenskú reč:

1. Inovovať organizačný poriadok súťaže v zmysle platnej legislatívy a na základe pripomienok pedagógov.
2. Organizovať odborný seminár pre komisie a porotcov postupových kôl a kategórií súťaže.
3. Inovovať obsahovú náplň na základe pripomienok pedagógov.
4. Ďalší ročník súťaže vyhlásiť pri príležitosti 1150. výročia príchodu sv. Cyrila a sv. Metoda na územie Slovenska.
5. Celoslovenské kolo súťaže realizovať v skoršom termíne (do 25. mája príslušného roka).
6. Prehodnotiť nízku účasť neplnoorganizovaných základných škôl (len s 1. stupňom).
7. Prehodnotiť nízku účasť žiakov učebných odborov SOŠ vo IV. kategórii, resp. lepšie propagovať súťaž u týchto žiakov.
8. Zosúladiť termín celoslovenského kola súťaže s ostatnými súťažami na národnej a medzinárodnej úrovni.
9. Pokračovať v propagácii súťaže v médiách.
10. Intenzívnejšie spolupracovať s krajskými školskými úradmi.
11. Účinnnejšie informovať školy o zmenách v súťaži.
12. Sledovať dôkladné dodržiavanie organizačného poriadku a obsahovej náplne súťaže v postupových kolách, na nižšie postupové kolá delegovať člena celoštátnej komisie.
13. Spracovať údaje týkajúce sa súťaže Poznaj slovenskú reč z dotazníkov učiteľov a informovať o zisteniach pedagogickú verejnosť.

Bratislava 27. júla 2012

PaedDr. Anita Halászová
predseda Celoštátnej komisie súťaže
Poznaj slovenskú reč
Štátny pedagogický ústav